

ГРАД НИШ
ДАНИ СВ. ЦАРА КОНСТАНТИНА И ЦАРИЦЕ ЈЕЛЕНЕ

ПРОЈЕКАТ
МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП

НИШ И ВИЗАНТИЈА
XVI

Римски венац православног краљевства
- 800 година од крунисања Стефана Првовенчаног

Ниш, децембар 2016.

САДРЖАЈ ПРОЈЕКТА

I - Општи подаци

1. Организатор пројекта
2. Носилац пројекта
3. Руководилац пројекта

II - Циљ пројекта

III - Образложење пројекта

IV - Програм пројекта

V - План рада

VI - Финансирање пројекта

I - ОПШТИ ПОДАЦИ

1. Организатор пројекта

- Град Ниш са Универзитетом у Нишу и православном Епархијом нишком као суорганизаторима

- Научни одбор при Одбору за прославу дана св. цара Константина и царице Јелене

2. Носилац пројекта

- Град Ниш, Универзитет у Нишу, Православна Епархија нишка

3. Руководилац пројекта

- *Организациони одбор* Научног одбора међународног симпозијума византолога „Ниш и Византија“ и редакција Зборника радова.

- Патријарх српски Господин Иринеј
- Г. Теодосије, еп. Рашко-призренски, у име еп. Епархије нишке
- Дарко Булатовић, Градоначелник Града Ниша
- др Драган Антић, ректор Универзитета у Нишу
- Јелена Митровски, члан Градског већа Града Ниша за област културе
- др Миша Ракоција (Ниш),
- др Франц Цурк (Ниш),
- др Ирена Љубомировић, секретар (Ниш),
- др Слободан Ђурчић (Принстон, Њу Џерси),
- академик др Љубомир Максимовић (Београд),
- академик др Цветан Грозданов (Скопје),
- академик др Ренате Пилингер (Беч),
- академик др Вера Битракова Грозданова (Скопље),
- др Бранко Вујовић (Београд),

- др Александар Кадијевић (Београд),
- др Хранислав Анђелковић (Ниш),
- др Грем Џонс (Оксфорд),
- др Ларс Рамсколд (Стокхолм)
- др Вујадин Иванишевић (Београд),
- др Миодраг Марковић (Београд),
- др Драган Војводић (Београд),
- др Радивоје Радић (Београд),
- др Ђордана Тровабене (Венеција),
- др Јанис Сисиу (Касторија),
- др Георги Геров (Софија),
- др Бојана Крсмановић (Београд),
- др Атанасиос Семоглу (Солун),
- др Јанис Д. Варалис (Волос),
- др Марта Нађ (Дебрцен),
- др Иванка Гергова (Софија),
- др Евангелиа Хацитрифонос (Солун),
- др Елизабета Димитрова (Скопље),
- др Каролин С. Снајвли (Гетисбург),
- др Ивана Поповић (Београд),
- др Ирина Оретскаја (Москва),
- др Александар Поповић (Београд),
- др Аело Винценцо (Месина),
- др Миомир Васов (Ниш),
- др Јасмина Ћирић (Београд)
- арх. Јован Мандић (Ниш),
- Милица Тодоровић (Ниш),
- Александар Ђорђевић, свештеник, Епархија нишка,
- Олгица Давидовић, Универзитет у Нишу,
- Ана Мишић (координатор).

II - ЦИЉ ПРОЈЕКТА

- На међународни научни скуп “НИШ И ВИЗАНТИЈА”, позивају се еминентни наши и европски научници који се баве историјом уметности и цивилизацијским тековинама византијског и поствизантијског света. То подразумева присуство историчара уметности, историчара, археолога, класичних филолога, теолога, архитекте, филозофа, историчара књижевности, чији би предмет интересовања био Ниш, простор Балкана и Европе. Реферати се излажу на српском и енглеском језику али су једнако равноправни сви језици европских народа. *Намера* организатора научног скупа, који има за тему ранохришћанско, византијско и поствизантијско културно наслеђе Ниша и нишке области, је да се сагледа његово место у културном мозаику Европе. *Жеља* организатора је да допринесе расветљавању византијске

прошлости Ниша, као и њен одјек на потоње духовно, културно и уметничко ставралаштво Ниша, Балкана и Европе. Окупљањем угледних научника Европе и усмеравање њиховог знања на простор нашег града, допринело би расветљавању многих непознаница из ранохришћанске и византијске прошлости Ниша и Нишавља. Само на темељима знања о нашој богатој хришћанској прошлости, која је у задњих 50 година на маргинама интересовања и науке, може се променити и доћи до праве слике о граду Нишу. *Задатак* симпозијума је да скрене пажњу европске научне јавности на значај Ниша за свеколики хришћански свет и укаже на утицаје византијског света на савремену Европу. Неспоразуми, неразумевања и старе заблуде о Византији, захваљујући научним аргументима одлазе у заборав. Културно зближавање води до националног уједињења, до давно заборављеног сна Византинаца о једном Царству.

III - ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРОЈЕКТА

- Прошлост средњовековног Ниша, недовољно је знана. Непотпуна истраженост, чак и знаних објеката, као да се најтачније може објаснити незаинтересованошћу, а не само недостатком материјалних средстава. Тако се дошло до поражавајућег нивоа познавања хришћанске прошлости Ниша, који је у политичком, економском, верском, културном и уметничком погледу заузимао значајно место у пространом византијском царству, чије су тековине чврсто уграђене у темеље европске цивилизације и уметности. Ни чињеница да је у Нишу рођен св. цар Константин, коме хришћански део света дугује оно што јесте, није била довољан разлог да му се посвети дужна пажња. С друге стране, и они познати споменици, на неодговарајући начин се штите и одржавају. Из тог разлога, сматрајући да је историско-уметничко наслеђе Ниша неодвојиво од европске културе и уметности, приступило се организовању научног скупа “НИШ И ВИЗАНТИЈА”.

Међународни симпозијум *Ниш и Византија XVI* својим поднасловом „Римски венац православног краљевства - 800 година од крунисања Стефана Првовенчаног“, има за циљ да нишку, српску и европску јавност подсети на најзначајнији догађај у историји српске државности, али и на узајамну повезаност и упућеност хришћанских народа и држава.

2017. године обележава се 800 година од крунисања Стефана Првовенчаног. То је прво српско краљевско крунисање круном пристиглом из Рима као дар римског папе Хонорија III. То се догодило у манастиру Жича 1217. године где је „Стефан по Божијој

милости први крунисани (венчани) краљ све српске земље“, записано је у Жичкој хрисовуљи. Ово је прво српско краљевско крунисање и преломни тренутак у историји владарских крунисања код Срба. У хијерархији европских, хришћанских владара, Стефан Првовенчани је изједначен са осталим краљевима и Србија је тако стекла пуни суверенитет. Додела папске круне представља међународно правно признање Србије као независне државе.

IV - ПРОГРАМ ПРОЈЕКТА

- Рачуна се на присуство око 35 званица
- Читање реферата у трајању од 2 дана
- Трећег дана пријем код градоначелника и обилазак споменика културе.
- Штампана Зборника радова бр. 16, до краја текуће године
- Припрема научног скупа, мора почети у новембру 2016. (слање позивница), да би позвани имали времена да припреме реферате.
- Детаљи ће бити дефинисани у програму научног скупа

V - ПЛАН РАДА

I дан (3. Јун)

- 17, 00 - свечано отварање и почетак рада
- Увод – др Миша Ракоција
- Благослов – Патријарх српски Господин Иринеј
- Поздравна реч - Градоначелник Дарко Булатовић
- Обраћање скупу – ректор проф. др Драган Антић
- Отварање скупа – академик др Љубомир Максимовић
- Промоција Зборника радова са прошлогодишњег скупа
- Пројекција филма „Византијске цркве Ниша“
- Коктел

II дан (4. Јун)

- Читање реферата од 10 до 19 сати са паузом од 14 до 16 сати
- 09,00 - 14,00 - излагање реферата
- 14,00 - 16,00 - пауза - ручак
- 16,00 - 19,00 - излагање реферата
- 19,30 - 19,30 - дискусија
- 20,00 - вечера

III дан (5. Јун)

- 9,30 - Пријем код градоначелника (председништво града)
- Обилазак споменика културе
- Одлазак

VI - ФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА

Пројекат финансира Град Ниш,

- Материјални трошкови за оне чији су реферат прихваћени су смешај са исхраном. У посебним случајевима аутори могу да излажу прихваћене реферате о свом трошку.

- Потребна средства за рад организатора пројекта (Радна група Научног одбора при одбору за прославу дана св. цара Константина и царице Јелене)

- Средства за штампање Зборника радова „Ниш и Византија“ бр. 15

- Надокнада за ангажовање на организацији и реализацији пројекта, техничког секретара и одржавање и дизајн сајта.

* * *

Узимајући у обзир изузетан значај ранохришћанског, византијског и поствизантијског Ниша, као и недовољну истраженост ове области, за очекивати је велики одзив и интересовање европске научне јавности. Сазнања до којих се овом приликом долази, од непроцењљивог су значаја за наш град, али и за културно наслеђе Србије, Балкана и Европе. Окупљање знаменитих византолога, који на ваљан начин обрађују културно-историјску ризницу и Ниша и Византије, увећало је углед града Ниша и указало на његов значај за хришћанство и хришћане.

за Научни одбор
др Миша Ракоција

**ПРЕДСЕДНИК
НАУЧНОГ ОДБОРА**
Градоначелник
Дарко Булатовић
